

Kmečka trgovina

Kmečka prireditev v Mariboru

Zanimanje za perutninarsko razstavo, o kateri smo poročali že zadnjič, je vedno večje. Pri slovenski otvoritvi razstave v soboto, 22. oktobra, ob 11 dopoldne bo poleg g. bana dr. Natlačena, ki bo razstavo otvoril, navzoč tudi kmetijski minister Stankovič in načelnik oddelka za živinorejo pri kmetijskem ministrstvu Cvijanovič.

Za obisk razstave je dovoljena polovična vožnja na železnicah od 18. do 28. oktobra. Posamezna vstopnica stane 3 din, v skupinah pa po 1 din za osebo. S to vstopnico si bo lahko vsak ogledal perutninarsko razstavo kakor tudi vzorčni sadni sejem.

Razstava je izključno kmečka prireditev, zato jo naj obišče čim več kmečkih ljudi, posebno gospodinj, ki reče kokoši.

Trgovina s sadjem

Je v dneh mednarodne napetosti skoraj popolnoma zastala. S tem v zvezi je tudi cena jabolk zelo padla. Edino zadruga pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, ki je organizirala prodajo sadja na združni podlagi, je še tudi v teh kritičnih dneh kupovala jabolka po 2.50 do 3 din kg ter s tem držala splošno ceno jabolk kolikor toliko na primerni višini. Bila je sicer v nevarnosti, da ji sadje, ki ga je v skladiščih, v primeru izbruha sovražnosti segnje. Ta nevarnost je sedaj odstranjena in organizaciji se obetajo boljši časi. Sadjarjem v Slov. goricah je pa organizacija veliko koristila, kajti vzdržala je v najtežjih momentih, ko bi v primeru, če organizacije ne bi bilo, bilo sadje izgubilo vsako ceno.

Sadje se sedaj spet lahko izvažajo. Vendar trgovina z njim ni nič kaj živahna, ker so ljudje v glavnem zaposleni s trgatvijo. V preteklem tednu je bilo v Svečini in drugod sklenjenih nekaj kupčij v glavnem za sorto »kanadko«, ki je bila prodana v Svečini prevzeta po 3 din. Za kanadko Ia nad 7 cm v premeru so pa nekateri francoski kupci v Svečini pomnjali 3.30 din za kg, vendar pa kmetje, ki imajo tako lepo blago, ne dajo jabolk tudi ne za 3.30 din, ker pričakujejo še boljše ceno. Prodajajo le tisti, ki za sadje nimajo primernih shramb, vsi ostali pa sadje raje hranijo.

Razmere na našem lesnem trgu

Ko se je priključila Avstrija k Nemčiji, je vse govorilo, da se bo sedaj dvignil naš lesni izvoz v Italijo in Mažarsko. To upanje se ni uresničilo. Italijanski izvoz se je sicer dvignil, zaradi težav s plačili izvoza pa se je ustavil. Mažarska pa še vedno odlaša z uvozom lesa. Edino v Anglijo se je izvoz res dvignil, sedaj pa je popolnoma zastal, da imajo naši ljudje škodo, ker jim je ostal pripravljen les.

Sedaj je Rusija znižala izvozne lesne kvote in položaj se je nekoliko zboljšal.

Nemčija je res kupovala pri nas mnogo lesa, toda samo les, ki ga je potrebovala za vojsko. Ves mehki les pa je kupovala le v Rusiji in ne pri nas.

Razveselljivo pa je, da se je povečal odjem lesa na domačem trgu, kar dokazuje, da so se gospodarske razmere pri nas zboljšale.

Vendar pa o resničnem zboljšanju razmer na lesnem trgu samem še ne moremo govoriti, kar najbolj dokazuje to, da še vedno stoji 20 odstotkov lesnih obratov.

Zaposlenost v Sloveniji

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je izdal statistiko o zaposlitvi delavskih moči v Sloveniji v mesecu septembru. Iz tega poročila je razvidno, da smo imeli letos ob koncu septembra več zaposlenih delavcev kot lani ob istem času. Skupno je bilo ob koncu septembra zavarovanih pri OUZD 103.972 oseb. To je že znatno višje število kakor leta 1930, ko se pri nas še ni začela znana kriza. Ne narašča pa samo zaposlenost, temveč se dviga tudi povprečna mezda. Lanskega septembra je znašala še 25.50 din na osebo, letos pa že 26.50 din. Zaposlenost delavstva in višina mezde znatno vpliva na trg s kmečkimi pridelki. Čim več rok ima delo in čim boljše so za ta posel plačane, tem več si lahko privoščijo.

Goveja živina

V zadnjem tednu so zabeležene sledeče živinske cene: Brežice: volji 5, 4.50 in 4 din, telice 5, 4.50 in 3 din, krave 4.50, 3.50 in 2 din, teleta

6 in 5 din. — Dravograd: volji 5, 4.50 in 4 din, telice 5, 4.50 in 4 din, krave 3.50, 3 in 2.50 din, teleta 7 in 6 din. — Zagorje ob Savi: volji 5 do 5.50 din, plemenski bikli 6 din, krave za meso 3 din za kg žive teže, plemenske krave 2000 din glava. — Litija: volji 4—5.75 din, plemenske krave 4 din, za meso 2—3 din, telice plemenske 4, za meso 4—4.50 din. — Novo mesto: volov je bilo prodanih 110 po 1800 do 3700 din, krav je bilo prodanih 45 po 900 do 2800 din, 12 juncev od 600 do 2600 din, 15 telic od 600 do 2100 din. — Laško: volji 6.25, 5.50 in 4.75 din, telice 5.50, 5 in 4.50 din, krave 4.25, 4 in 3—3.50 din, teleta 6—7 in 5 din. — Murska Sobota: bikli 5—6, 4—5 in 3.50—4 din, telice 4—5, 4 in 3.50—4 din, krave 4, 3 in 2 din, teleta 5—5.50 in 4—5 din.

Svinje

Na sejmu v Novem mestu so se prodajali prašiči od 90 do 960 din za glavo. Kupčija je bila živahna, vendar so šle cene nekoliko nazaj. — V Laškem je cena debelim svinjam 10 din, suhim 9.50 din za kg. — V Murski Soboti se prodajajo špeharji po 10—11 din, pršutarji pa po 9 din. — V Zagorju ob Savi so mladi pujski po 150 din komad. — V Dravogradu so debele svinje po 13 din, suhe po 12 din za kg žive teže.

Hmelj

Minuli teden je bilo nakupovanje hmelja zopet živahnejše in je ponovno prišlo do velikih zaključkov. Cene so ostale v glavnem nespremenjene ter se plačuje slejkoprej za boljše in najboljše blago 28—30 din, izjemoma pa tudi nekaj več za kilogram. Zaključna tendenca je ostala nespremenjena čvrsta.

Tržne cene v Celju

Govedina: v mesnicah 11—12 din, na trgu 10 do 12 din, vampi 6 din, pijučka 6 din, jetera 10 do 12 din, ledvice 12 din; leš 6 din za 1 kg. — Teletina: 1 kg telečjega mesa 10—14 din, jeter 14 din, pijuč 12 din. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 15—18 din, pijuč 8 din, jeter 12 din, glave 9 din, slanina 16—17 din, suhe slanina 18—20

din, masti 18 din, šunke 20 din, prekajenega mesa 16—18 din, prekajenih parčljev 9 din, prekajene glave 12 din, jesika 20 din. — Perutnina: piščanec 12—20 din, kokoš 20—28 din, raca 20 din, gos 40 din, domači zajec 5—15 din. — Mleko, maslo, jajca, sir: liter mleka 1.75—2 din, kisle smetane 10—12 din, 1 kg surovega masla 24—28 din, čajnega 30—36 din, masla 24 din, bohinskega sira 24—28 din, trapistovskega sira 16—28 din, polementskega sira 30 din, sirčka 6 din, jajce 1 din. — Sadje: 1 kg jabolk 3—5 din, hrušk 6—8 din, breskev 4—8 din, kostanja 3.50, orehov 10 din, luščenih orehov 36 din, češpelj 4—6 din, suhih češpelj 9—12 din, suhih hrušk 7 din, grozdja 4—6 din.

Tržne cene v Mariboru

Na trgu v soboto, 15. oktobra, so imeli pridelki in jestvine sledeče cene: Meso: govedina 6 do 12 din goveje sate 15—16, svinjsko meso 13—15, slanina 14—15, jetera 8—10, rebra 10—12, zajec 13—14 din za kg. — Zelenjava: krompir kg 0.60—1.25 din, čebula 2—4, česen 4—7, kisla zelje 3, kista repa 2, hren 8—9, paradižnik 4 din, zelje komad 0.50—2 din, 2—3 komade repe 1, kumarce komad 0.50—1, 8—15 komadov zelene paprike 1 din, karfijola 1—8, ohrov 0.50—1.50, zelena 0.50—2.50, buča 0.50—2, šopek peteršilja 0.50—1, glavata solata komad 0.50—1.50, endivija komad 0.25—1 din, kup motovilca, radiča, špinacije in fižola v stročju 1 din, por komad 0.25 do 1 din, kup vrtnega korenja 0.50—1 din, 2—3 kolerabe 1 din. — Sadje: jabolka 2—6 din, hruške 6—10, slive 8—9, breskve 4—8, grozdje 3—8, celi orehi 10, luščeni 32, kostanj 3—4 din za kg, liter 2 din, pečeni kostanj liter 6 din. — Žito: pšenica 1.75—2 din, rž 1.50—1.75, ječmen 1.25—1.50, koruza 1.50—1.75, oves 1, proso 1.25 do 1.50, ajda 1.50, fižol 1.50—2.50 din kg. — Mlečni izdelki: smetana 7.50—10 din kg, mleko liter 1.50—2 din, surovo maslo kg 24, čajno 28—32, domači sir 8—10 din kg; jajca komad 70 par. — Parutnina: kokoš 18—25 din, par piščancev 20—50, gos 30—40, puran 30—50, raca 12—18 din. — Krma: sladko seno 0.70—0.80 din, kislo seno 0.50, otava 0.70 din za kg.

Razgovori z našimi naročniki

Revizija odmere rente in doklade. I. R. Sp. L. Da bi Vam mogli povsem pravilno in določno odgovoriti, bi bilo potrebno, da nam pošljete vse listine, odnosno odloke, ki ste jih sprejeli od dneva poškodbe naprej. Kje ste bili uslužbeni (pri katerem podjetju)?

Spor zaradi meje — nepriznanje bukovega štora kot mejnika. J. M. Nelca velika bukev, odnosno sedaj njen štor, je preko 30 let bila priznavana kot tromejnič med parcelami treh mejašev. Pred dvema letoma pa je eden izmed mejašev pograbil listje, pri čemer je mejo pri navedenem štoru prekorčal; v zadnjem času pa celo zahteva odškodnino za par dreves, katera sta ostala dva mejaša posekala na svetu, ki je — kakor kaže štor — njuna last. — Ako ste Vi, včevši Vaše lastninske prednike, res preko 30 let javno, brez prošnje in mirno hasnovali svojo parcelo do navedene bukve in se Vam bo posrečilo to dokazati, se Vam ni treba bati, da bi mogel mejaš doseči spremembo meje v Vašo škodo, niti Vam ne bo treba plačati odškodnine za drevesa, ki ste jih posekali na svetu, katerega ste na omenjeni način hasnovali. Stroške eventualne pravde bo moral plačati tisti, ki bo pravdo izgubil. V primeru, da bi mejaš predlagal ureditev meje v nepravdnem postopanju, tedaj bi moral dotičnik, ki bi si najel odvetnika, le-toga sam plačati, ne glede na to, kako bi sodišče mejo določilo.

Održava uši pri psih. T. P. Imate dolgodiškega psička, kateremu vzlic vsej negi in mazanju s petrolejem ne morete odpraviti uši. — Mažite psička z zmesjo petroleja in ripsovega olja (vsakega do polovice) in to vsakih pet dni; na ta način bodo uši kmalu res temeljito odpravljene, odnosno uničene.

Oče se protivi testamentu starega očeta. M. K. Stari oče je napravil testament, s katerim je del zapuščine zapisal otrokom še živečega sina. Ta sin se temu protivi in grozi s tožbo. Vprašate, ali je testament veljaven. — Navedeni sin

bo mogel testament le v toliko izpodbijati, v kolikor bi bil prikrajšan v svojem najnem dednem deležu, ki znaša polovico zakonitega. Po zakonu bi morali vsi sinovi dedovati enak dedni delež; polovico tega, kar bi odpadlo na enega sina, more oče (odnosno stari oče) nespodbijno zapustiti otrokom tega sina.

Kolkovina za »obračun«. P. K. Upniku ste plačali 6000 din, na kar Vam je izročil »obračun«. Davčna uprava je ta »obračun« videla in zahteva od Vas 150 din kazni, ker »obračun« ni bil kolikov s 30 din. — Očividno ne gre za obračun (ta bi bil takse prost), marveč za pobotnico o sprejemu zneska 6000 din. Od take pobotnice (čeprav bi bila vnešena v kak obračun), je treba plačati pol odstotka takse. Kazen zaradi opustitve kolkovanja znaša trikratni znesek predpisane takse. Ako pa kazen takoj plačate, odnosno se odpoveste pritožbi, zadošča dvakratni znesek.

Uveljavljenje dedne pravice staršev; zastaranje v 30 letih. Aleksander N. v P. Leta 1882 je umrl posestnik, ki je zapustil četrtno svoje imovine hlapcu, tri četrtna pa so dedovali njegovi otroci. Imovina je obstajala iz 36 oralov zemlje in mlina. Mlin so si kratko malo prisvojili navedeni otroci, češ, da hlapcu ne pritiče. Kot vnuk omenjenega hlapca, ki ste prevzeli četrtno zemljišč, vprašate, ali in kako bi si mogli izposlovati pravico do četrtna mlina. — Vaša, odnosno Vašega deda-hlapca pravica do mlina je žal že zastarala, in sicer v predmetnem primeru s potekom 30 let od smrti posestnika, ne glede na to, ali ste Vi, odnosno ded za mlin vedela ali ne. Tudi zaradi goljufije ne morete nikogar več prijeti, ker je zastarala pravica do kazenskega pregona, kakor tudi civilna odškodninska tožba. — V kolikor pišete, da je v zemljiški knjigi lastnina parcele, na kateri stoji mlin, vpisana na ime vseh dedičev, lastnina mlina pa na ime v letu 1882 umrlega posestnika, se nam to ne zdi verjetno, ker bi nasprotovale našim, pa tudi bivšim mažarskim zakonom. Po zakonu velja, da, ako ste Vi so-

astnik parcele, na kateri stoji mlin, tedaj ste udi solastnik mlina, razen, ako ni kakega posebnega nasprotnega dogovora. Glasom prisojilne listine, ki ste jo poslali v pogled, so bila podedovana zemljišča razdeljena med posamezne dedice in so v listini navedene parcele, katere je poseznik dobil. Poglejte, na kateri parceli stoji mlin. — Pravilnik za voditev zemljiških knjig je aložila fiskarna »Merkur« v Ljubljani in stane oroširan 14 din.

Zagraditev sadovnjaka. I. I. S. Ste lastnik sadovnjaka. Na obeh straneh sadovnjaka imata sosedja svojo hišo. Odkar pomnite (50 let), je bil sadovnjak zagrajen. Pred par leti je en sosed nasadil trsje pod kap svoje hiše, od Vas pa zahteval, da odžagate prečke plota, da si napravi vrata »za oskrbovanje trsa in hrama«. Vi ste mu ugodili, ker se niste hoteli pripraviti. Letos je udi drugi sosed zahteval prehod, odnosno vhod skozi Vaš plot in ste tudi temu ugodili. To starije pa Vam je postalo nezno, zlasti ker prvi sosed zlorablja prehod in Vam odnaša sadje; zato bi radi napravili nov plot in dovolili sosedoma prehod le, kadar bi bil res potreben zaradi opravljanja njunih hiš. — Praviloma ima vsakdo pravico svoj svet zagraditi. V predmetnem primeru bi bilo rešiti vprašanje, ali sta si sosedja pridobila služnostno pravico neoviranega prehoda skozi Vaš sadovnjak, odnosno plot, ali pa je šlo le za preključljivo sosedsko uslugo od Vaše strani. Sodišča stoji navadno na stališču, ta kmet sicer rad kaj dovoli iz usluge na prošnjo, da pa se služnosti, odnosno ustanovitve služnostnih pravic boji. Zato v dvomu smatrajo, da gre za uslugo, ki jo je možno preključiti in ne za nepreklicljivo služnostno pravico. V Vašem primeru bi govorila za uslugo okolnost, da sosedja nista hodila preko Vašega sadovnjaka in skozi Vaš plot, dokler jima tega niste sami dovolili, in da nista za dovoljenje prehoda ničesar dala. — Svetujemo Vam, da — preden napravite nov plot in zaprete prehod — poskusite stvar s sosedji sporazumno urediti; po potrebi ju povabite na kak uradni dan k sodišču k poskusu poravnave. — V vsakem primeru pa, čeprav bi lo za služnostno pravico, se le-ta ne sme azširjevati, odnosno izvrševati v večjem obsegu nego je bila dogovorjena; zato smete sosedu prepovedati prehod, ako nima pri trsju in hramu kakega oskrbovalnega posla. Seve ga lahko — ako res odnaša Vaše sadje — ovadite orožnikom zaradi tatvine in bo sodišče že poskrbelo, da bo s tatvinami prenehal.

A. in M. Macuh. Na vajino prošnjo za nasvet smo vama odgovorili — kolikor smo pač mogli rez vpogleda v notarski zapis in sodne, odnosno izvršilne spise — že v »Slov. gospodarju« 5. 8. 1936 in 15. 6. 1938. Bolj določnega odgovora vama tudi na podlagi vajinih poznejših dopisov žal ne noremo dati. Ako vama sodnik okrajnega sodišča, kjer se nahajajo zadevni spisi, na uradni

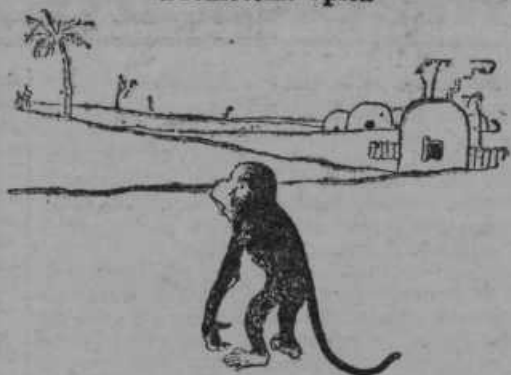
dan ne bo dal potrebnega pravnega pouka, se obrnite — pisмено ali ustno — na predsednika nadrejenega okrajnega sodišča.

Pravica žene, zapustiti svojo polovico posestva otrokom. Maribor. Vprašate, ali žena lahko napravi testament, s katerim bi v primeru, da umre pred svojim možem, postavila za dediče svoje polovice posestva otroke. — V splošnem zakonska žena lahko svobodno poslednjevoljno odloča o svoji zapuščini, kajti mož nima nikake pravice do nujnega dednega deleža. Ako je žena že prej z dedno pogodbo razpolagala s svojo zapuščino, ne more brez soglasja z možem-sopogodbenikom pozneje drugače testirati. Ako je žena pred notarjem podpisala v neki pogodbi točko, odnosno odstavek, glasom katerega sme mož prevzeti ženino zapuščino v naravi v last, otroke pa naj izplača v denarju, lahko s testamentom določi, naj bodo otroci dediči vse njene zapuščine in bi bila vezana le v toliko, da ostane možu pravica do prevzema zapuščine v naravi, tako, da bi otroci dobili izplačano vrednost zapuščine v denarju. — Žena bi se težko izgovarjala s tem, da je gornjo točko preslišala, ko ji je notar prečital pogodbo. Ako pa res ni zadevno ničesar dogovorila z možem ne doma ne pri notarju in niti ni bila pri notarju istočasno z možem, ji bo verjetno uspelo doseči razveljavljenje dotičnega odstavka, odnosno prevzemne pravice moževe. Najbolje bo, da ji da mož pisмено izjavo, da se tej prevzemni pravici odpove; to izjavo naj žena priklopi testamentu. Ako se mož ne bi hotel odpovedati prevzemni pravici, bi ga morala žena tožiti na priznanje neveljavnosti zadevnega dogovora (odnosno odstavka) v notarskem zapisu.

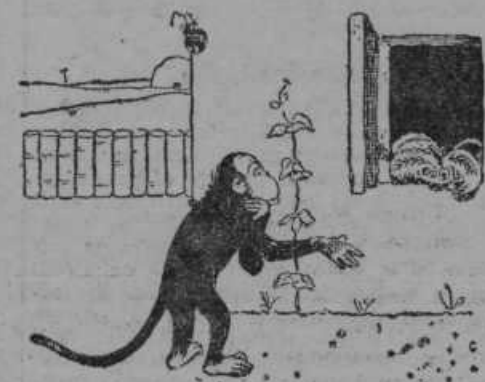
Kdo naj plača odškodnino zaradi prekomernih voženj? I. K. »Gospodar« je prodal del gozda »za posekat«, kupec je napravil več sto klafter drv, ki so bila zvožena preko Vašega sveta »po mejaški cesti«; vprašate, kdo mora plačati »prakomerno vožnjo« in popraviljanje ceste, ali prodajalec ali kupec ali vozniki. — Kdo ima pravico voziti po omenjeni »mejaški cesti«? Ako ima to pravico le lastnik gozda (»gospodar«) in ste vožnje drv dovolili z ozirom na to pravico, tedaj Vam jamči on za škodo, ki ste jo utrpeli zaradi prekomernih voženj. Po občem drž. zakonu mora itak potrošek za vzdrževanje in popraviljanje stvari, ki je določena za služnost, praviloma trpeti služnostni upravičenec. Ako bi pot uporabljali tudi Vi, morate k potrošku prispevati sorazmerno Vaši uporabi.

Uporaba ajdove slame za steljo. T. J. Slišali ste, da se ajdove slame ne sme uporabljati za steljo ne živini, ne svinjam, češ, da jo sicer bolijo noge. Vprašate, da-li je to res. — Naši gospodarski strokovnjaki o zatrevanju škodljivosti ničesar ne vedo. Zato lahko mirno nastiljate z ajdovo slamo.

Premetena opica

Lovec prihaja! Joj, kaj bo sedaj?

Oho, damski klobuk! Ta pa pride ravno prav!

In se lapuhov list pride pod roko — ne, pod tacco!

Malo nerodno je tako-le narobe-svet hoditi: glavo pri tleh — rep pokonci! Toda sila kola lomi — in opica se v tej našemljenosti ni prav nič bala lovca...

Ali vidite noja tam za ograjo? Gleda sicer proti lovcu, toda ga ne vidi — ker je to le rep opice. Pa kdo bi zameril opici, če ne vidi z repom lovca, ko lovec ne vidi opice z očmi in gre kar lepo mimo!...

Našim malčkom

Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

41

S krova so se neopaženo spustili v čoln in na vso moč odveslali. Toda niso krenili v nesto, marveč so ga obšli v širokem loku. Veslali so vso noč.

Ko je vzšlo sonce, so pristali na zapuščeni obali. Zaman so se ozirali po obzorju. Nihče jih ni zasledoval. Čoln so pustili ob bregu in se podali na pot v domovino.

(Dalje prihodnjič)